

Regulamin XXV Dolnośląskiego Konkursu Historycznego

Od Solidarności do III Rzeczypospolitej

Pod patronatem Dolnośląskiego Kuratora Oświaty i Prezydenta Wrocławia

Temat przewodni tegorocznego finału:

„Solidarność” w służbie dialogu i pojednania.

Organizatorami konkursu są:

Szkoła Podstawowa nr 17 im. prof. Stanisława Kulczyńskiego we Wrocławiu

NSZZ „Solidarność” Zarząd Regionu Dolny Śląsk

Instytut Pamięci Narodowej Oddział we Wrocławiu

I. Patronaty

Patronat nad konkursem objęli:

.....

II. Uczestnicy konkursu

Uczestnikiem konkursu może być każdy uczeń szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej z terenu województwa dolnośląskiego.

III. Zgłoszenie do konkursu

1. Warunkiem koniecznym przystąpienia szkoły do konkursu jest jej zgłoszenie przez dyrektora.

2. Karta zgłoszenia szkoły do konkursu „Od Solidarności do III Rzeczypospolitej” znajduje się na stronie internetowej www.sp17.net.pl
3. Wypełnioną kartę zgłoszenia szkoły, podpisaną i opieczetowaną, dyrektor przesyła do **31.01.2025** r.
4. Kartę zgłoszenia szkoły należy także przesłać pocztą elektroniczną do **31.01.2025** r. na adres koordynatora konkursu pani **Małgorzaty Skrobot: mbs3_11@wp.pl**
5. Zgłoszenie szkoły jest jednocześnie wyrażeniem zgody dyrektora, nauczycieli i rodziców uczniów na zbieranie i przetwarzanie danych osobowych w zakresie związanym z przebiegiem konkursu.
6. Dyrektor szkoły odpowiada za uzyskanie zgody rodziców uczniów biorących udział w konkursie na przetwarzanie danych osobowych do celów konkursu. Dyrektor jest zobowiązany do zebrania i przechowywania oświadczeń rodziców o treści:

Oświadczam, że zgodnie z Ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018 r., pozycja 1000 z późniejszymi zmianami) wyrażam zgodę na przetwarzanie danych mojego dziecka: ..... ucznia ..... klasy szkoły ..... do celów związanych z jego udziałem w Dolnośląskim Konkursie Historycznym „Od Solidarności do III Rzeczypospolitej” w roku szkolnym 2023/2024.

Data i czytelny podpis rodzica .....

IV. Organizacja konkursu

1. Konkurs składa się z trzech etapów: szkolnego, powiatowego i finałowego. **Uczestnictwo w konkursie jest bezpłatne.**
2. Konkurs odbywa się w trzech kategoriach wiekowych: 1. – klasy IV-VI szkoły podstawowej; 2. – klasy VII-VIII szkoły podstawowej; 3. – szkoły ponadpodstawowe.
3. Szkoła przeprowadza we własnym zakresie eliminacje (w styczniu 2025), w których wyłania 3-osobową drużynę w danej kategorii wiekowej (w szkołach podstawowych mogą to być dwie drużyny: jedna złożona z uczniów klas IV-VI, inna – z uczniów klas VII-VIII).
4. Wybrana trójka reprezentuje szkołę w danej kategorii wiekowej konkursu na etapie powiatowym.

5. Imiona i nazwiska uczniów oraz opiekuna, adres e-mailowy opiekuna, nazwę i adres szkoły – prosimy zgłaszać do **10.02.2025 r.** do Szkoły Podstawowej nr 17, ul. Wieczysta 105, 50-550 Wrocław, na adres e-mailowym koordynatora konkursu p. **Małgorzaty Skrobot : mbs3_11@wp.pl**
6. Etap powiatowy konkursu odbędzie się **22.02.2025 r.** w Szkole Podstawowej nr 17 we Wrocławiu, ul. Wieczysta 105.
7. Etap powiatowy ma formę pisemną w postaci testu. **Uczestnicy konkursu przygotowują się z historii Polski i historii powszechnej w latach 1980-1989 związanej z ruchem non violence, „Solidarność Polsko-Czechosłowacka oraz podstawowymi wydarzeniami związanymi z historią dekady lat osiemdziesiątych . Zalecana literatura podana jest pod koniec regulaminu konkursu.**
8. Uczniowie szkół podstawowych rozwiązują test przez **45 minut**, a uczniowie szkół średnich – **60 minut**. Czas ten nie obejmuje spraw organizacyjnych.
9. Czas rozwiązywania testu nie może zostać ani skrócony, ani wydłużony.
10. Podczas etapu międzyszkolnego uczeń zobowiązany jest okazać ważną legitymację szkolną lub inny ważny dokument tożsamości.
11. Lista finalistów zostanie zamieszczona na stronach: www.sp17.net.pl, www.ipn.gov.pl (zakładka: Wrocław), www.solidarnosc.wroc.pl do **29.02.2025 r.** Organizatorzy prześlą również informacje na podane adresy mailowe nauczycieli – opiekunów drużyn.
12. Do finału przechodzą maksymalnie cztery najlepsze drużyny w każdej z trzech kategorii wiekowych. Aby dostać się do finału, drużyny muszą uzyskać co najmniej 40% możliwych punktów z testu.
13. **Jeżeli obostrzenia sanitarne, związane z sytuacją pandemiczną w kraju, uniemożliwią przeprowadzenie etapu powiatowego konkursu w trybie stacjonarnym**, test konkursowy przeprowadzony będzie w trybie online. Przed przystąpieniem do rozwiązywania testu – każdy uczeń musi połączyć się przez Internet ze stroną konkursu <http://sp17.net.pl/solidarnosc.php> . Następnie należy wpisać kod, udostępniony nauczycielowi kilka dni przed konkursem. Po wpisaniu kodu, na ekranie pojawi się strona, na której uczeń będzie poproszony o obowiązkowe wpisanie danych: imię, nazwisko, data urodzenia, a także zaznaczenie w odpowiednim okienku właściwego poziomu: szkoły podstawowe klasy 4-6, szkoły podstawowe klasy 7-8, szkoły ponadpodstawowe. Po wprowadzeniu wszystkich informacji, uczeń będzie mógł przystąpić do rozwiązywania testu, klikając w przycisk START. Po upływie 45 minut uczniowie szkół podstawowych, a po upływie 60 minut uczniowie szkół średnich – nie będą już mieli dostępu do swoich testów.

V. Finał konkursu

1. Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 17 we Wrocławiu powołuje trzy komisje finałowe konkursu, odrębne dla poszczególnych kategorii wiekowych.

2. W skład każdej komisji wchodzi: przedstawiciel Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty, przedstawiciel Instytutu Pamięci Narodowej i przedstawiciel Zarządu Regionu Dolny Śląsk NSZZ „Solidarność”.

3. Finał konkursu odbędzie się **21.03.2025 r. o godzinie 9.00** w Szkole Podstawowej nr 17 we Wrocławiu, przy ul. Wieczystej 105.

4. Etap finałowy składa się z dwóch części. Są nimi: **A.** Prezentacja multimedialna przygotowana przez uczniów (10 minut) oraz **B.** Rozmowa z komisją (5 minut).

5. Tematyka prezentacji multimedialnej dla poszczególnych kategorii wiekowych:

– klasy IV-VI szkoły podstawowej:

Zasługi „Solidarności” w dziele pokojowych przemian w Polsce i w Europie

– klasy VII-VIII szkoły podstawowej:

Współpraca ponad granicami. „Solidarność Polsko – Czechosłowacka”.

– szkoły ponadpodstawowe:

„Solidarności” źródła idei walki bez przemocy – non violence

Prezentacja może zawierać wywiad z działaczem „Solidarności” bądź ze świadkiem wydarzeń. (Wskazówka dotycząca prezentacji ma charakter orientacyjny; liczy się kreatywność, ciekawy sposób przedstawienia tematu).

6. W prezentacji musi się znajdować wykaz publikacji, z których autorzy korzystali w trakcie przygotowań.

7. Prezentacja multimedialna musi być samodzielnie przygotowana przez uczniów.

8. Pytania stawiane przez członków komisji finałowych będą dotyczyły prezentacji oraz wykorzystanej przez uczniów literatury przedmiotu.

9. Najpóźniej do dnia **15.03.2025 r.** prezentacja zapisana na pendrive powinna dotrzeć pod adresem:

Małgorzata Skrobot, Szkoła Podstawowa nr 17, ul. Wieczysta 105, 50-550 Wrocław

[z dopiskiem:] **Konkurs „Od Solidarności do III Rzeczypospolitej”**

Po zakończonym konkursie zewnętrzne nośniki danych zostaną zwrócone właścicielom.

10. Prezentację nagraną na pendrive wysyłają opiekunowie uczestników lub sami uczestnicy.
11. Dodatkowo do 18.03. 2025 r. należy wysłać wersję zapasową prezentacji na adres mailowy koordynatora: **mbs3_11@wp.pl**
12. Organizatorzy zapewniają sprzęt multimedialny: komputer z systemem operacyjnym Windows 7-10 . Uczestnicy konkursu będą mieli do dyspozycji program Power Point 2007-2016... .
13. Podczas finału konkursu uczeń zobowiązany jest okazać ważną legitymację szkolną lub inny ważny dokument tożsamości.
14. Ostateczną ocenę uczniów ustalają, uzgadniając swoje oceny indywidualne, członkowie poszczególnych komisji. W sprawach spornych decydujący głos ma przewodniczący komisji.
15. Decyzja komisji finałowej konkursu ma charakter ostateczny.
16. Uroczyste ogłoszenie wyników konkursu, wręczenie nagród i prezentacja prac laureatów – odbędą się **12.04. 2025 r. o godzinie 10.00** w Szkole Podstawowej nr 17 we Wrocławiu, przy ul. Wieczystej 105.
17. Zdobywcy pierwszego, drugiego i trzeciego miejsca dostaną dyplomy Dolnośląskiego Kuratora Oświaty.
18. Organizatorzy zapewniają nagrody dla wszystkich uczestników finału.

VI. Cele konkursu

1. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, zwłaszcza takich jak: ojczyzna, naród, suwerenne państwo, patriotyzm, pamięć historyczna, prawda, sprawiedliwość, dobro, piękno, ofiarność, altruizm, mądrość, odpowiedzialność, wolność, solidarność, odwaga, krytycyzm, szacunek dla tradycji.
2. Wszechstronny rozwój uczniów przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie ich naturalnej ciekawości poznawczej, a szczególnie wskazywanie im osobowych wzorców szlachetnego postępowania (np. św. Jan Paweł II, bł. ks. Jerzy Popiełuszko).
3. Kształtowanie i pogłębianie poczucia tożsamości kulturowej, narodowej i regionalnej.
4. Rozbudzanie miłości do Ojczyzny przez poznanie, zrozumienie i uszanowanie historii, kultury oraz osiągnięć własnego narodu. Utrwalanie poczucia godności i dumy narodowej. Umacnianie przywiązania do polskich symboli i tradycji, a także do języka ojczystego.
5. Budzenie przekonania, że nie można budować przyszłości bez pamięci historycznej, bez zainteresowania własnym dziedzictwem narodowym, a znajomość i poszanowanie przeszłości oraz kultury własnego narodu staje się najmocniejszą podstawą autentycznego szacunku dla innych narodów.

6. Kształtowanie świadomości obywatelskiej, postawy odpowiedzialności za własne państwo. Ukazanie wartości wiedzy historycznej jako podstawy współczesnej działalności społeczno-politycznej.
7. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy. Poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł. Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, wnioskowania i argumentowania.
8. Kształcenie sprawności formułowania oraz wypowiadania własnych opinii dzięki doskonaleniu umiejętności posługiwania się poprawnym, komunikatywnym, bogatym i stylistycznie właściwym językiem polskim.
9. Poznanie i zrozumienie przez uczniów:
  - systemu władzy PRL w latach 70. i 80. oraz form jej uzależnienia od ZSRS;
  - realiów życia społecznego i kulturalnego w PRL w czasach gierkowskich i w latach 80.;
  - polityki Edwarda Gierka jako jednej z głównych przyczyn kryzysu społecznego i gospodarczego;
  - genezy i działania opozycji politycznej w latach 1976-1980;
  - postawy władz partyjnych i państwowych wobec robotniczych protestów;
  - roli Kościoła katolickiego w walce z komunizmem;
  - znaczenia wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża;
  - wpływu Jana Pawła II na przemiany społeczne i polityczne w Polsce;
  - przyczyn i następstw strajków sierpniowych w 1980 r.;
  - zasadności postulatów strajkowych z sierpnia 1980 roku;
  - charakterystycznych cech i wartości ruchu społecznego „Solidarność”;
  - przyczyn, przebiegu i skutków stanu wojennego;
  - postaw Polaków wobec stanu wojennego, szczególnie fenomenu oporu społecznego;
  - roli bł. ks. Jerzego Popiełuszki oraz okoliczności jego śmierci;
  - polityki władz PRL w stosunku do Kościoła katolickiego w latach 80.;
  - osiągnięć związanych z „Solidarnością” polskich twórców kultury (w kraju i na emigracji);
  - przyczyn i skutków porozumienia Okrągłego Stołu;
  - dlaczego i na jakich zasadach doszło do częściowo wolnych wyborów w czerwcu 1989 roku;
  - roli Wrocławia w latach 80. jako jednego z najważniejszych miejsc oporu antykomunistycznego;
  - kluczowych przemian ustrojowych, społecznych, gospodarczych i kulturowych po 4 czerwca 1989 r.

VII. Zalecana literatura

ETAPY: SZKOLNY I POWIATOWY

SZKOŁA PODSTAWOWA

- [Aktualne podręczniki do historii dla klasy VIII szkoły podstawowej].
- Adam Dziurok, Marek Gałęzowski, Łukasz Kamiński, Filip Musiał, *Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski 1918-1989*, Warszawa 2010. [Rozdziały 3–7].
- *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976-1989*, t. 1–4, Warszawa 2010–2020. [Wersja internetowa:] www.encyzol.pl
- Sylwia Krzyżanowska, Wojciech Trębacz, *Narodziny „Solidarności”. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy 1980 1981. Materiały edukacyjne dla nauczyciela i ucznia – wszystkie poziomy kształcenia*, Wrocław 2011.
- Beata Maciejewska, *Wrocław walczy o wolność*, Wrocław 2005.
- *Z „Solidarnością” do wolności*. „Teki Edukacyjne IPN”, Szczecin–Warszawa 2011.
- <https://przystanekhistoria.pl/pa2/biblioteka-cyfrowa/publikacje/23797,Stan-wojenny-w-Polsce-19811983.html>

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

- Antoni Dudek, Zdzisław Zblewski, *Utopia nad Wisłą. Historia Peerehu*, Warszawa–Bielsko Biała 2008. [Rozdziały V–VIII].
- Adam Dziurok, Marek Gałęzowski, Łukasz Kamiński, Filip Musiał, *Od niepodległości do niepodległości. Historia Polski 1918-1989*, Warszawa 2010. [Rozdziały 3–7].
- *Encyklopedia Solidarności. Opozycja w PRL 1976-1989*, t. 1–4, Warszawa 2010–2020. [Wersja internetowa:] www.encyzol.pl
- Jerzy Holzer, *Polska 1980-1989*, Warszawa 1995.
- Sylwia Krzyżanowska, Wojciech Trębacz, *Narodziny „Solidarności”. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy 1980 1981. Materiały edukacyjne dla nauczyciela i ucznia – wszystkie poziomy kształcenia*, Wrocław 2011.
- Wojciech Roszkowski, *Półwiecze. Historia polityczna świata po 1945 roku*, Warszawa 1997 [i wydania następne].
- *Z „Solidarnością” do wolności*. „Teki Edukacyjne IPN”, Szczecin–Warszawa 2011.
- <https://przystanekhistoria.pl/pa2/biblioteka-cyfrowa/publikacje/23797,Stan-wojenny-w-Polsce-19811983.html>

ETAP FINAŁOWY – LITERATURA DLA KAŻDEGO POZIOMU KSZTAŁCENIA

Nie jest to literatura obowiązkowa. Komisja konkursowa będzie rozmawiać z uczniami o prezentacji. Uczniowie przedstawią źródła, z których korzystali. Nie muszą to być propozycje znajdujące się na poniższej liście. Ponieważ uczniowie sami przygotowują prezentacje, powinni umieć rozmawiać o zagadnieniach poruszanych w swoich pracach.

Bibliografia (wybór) :

Ash Timothy Garton, 1990, Polska rewolucja: Solidarność 1980–1981, Warszawa 1990; .

Avioutskii Viatcheslav, Aksamitne rewolucje, Warszawa 2007;

Droga do niepodległości. Solidarność 1980–2005, Adam Borowski (red.), Warszawa 2005;

Kamiński Łukasz , Blažek Petr , Majewski Grzegorz , *Ponad granicami. Historia Solidarności Polsko-Czechosłowackiej*, Wrocław 2009.

Majewski Grzegorz , *Karkonosze – miejsce spotkań i akcji opozycji polsko-czechosłowackiej (1978-1988)*, Jelenia Góra 2004.

Od Solidarności do wolności. Konferencja międzynarodowa Warszawa-Gdańsk 29-31 sierpnia 2005, Nina Smolar (red.), Warszawa – Gdańsk 2005;

Solidarność XX lat historii. 1980 -2000, Warszawa 2000.

Szlak do wolności – XXV lat Solidarności Polsko-Czesko-Słowackiej, Mirosław Zalewski (red.), Wrocław 2007.

Weigel Georg, *Ostateczna rewolucja. Kościół sprzeciwu a upadek komunizmu*, Poznań 1995

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do wprowadzania zmian w regulaminie.